

Medical emergencies in the dental clinic Recognition - diagnosis and Management

A. Kotsani¹, P. Koromantzos²

A medical emergency is defined as a life-threatening situation for the patient which needs to be promptly recognised, diagnosed and efficiently managed. In recent years, more and more geriatric patients, as well as patients with systematic diseases, are in need of dental care, as a result the possibility of a complication during the dental treatment grows respectively. Both the clinician and the dental office staff ought to be appropriately prepared and trained in order to prevent and deal with medical emergencies such as fainting, bronchospasm, angina pectoris, anaphylaxis, seizure, hypoglycemia and so on. The completion of the medical and dental history questionnaire is of paramount importance, so that the clinician can assess possible risk factors for an adverse medical event during treatment. The data obtained from the clinician's initial contact with the patient are taken into account in order to evaluate potential risk factors and to establish a correct treatment plan without complications. Moreover, a contemporary dental clinic needs to be supplied with the essential medical equipment and drugs necessary to manage a medical emergency. Indicatively, the equipment includes the oxygen bottle, Ambu bag, stethoscope and blood pressure monitor, and aspirin, epinephrine, hydrocortisone and glucose are reported for pharmaceutical formulations. However, early diagnosis, recognition and assessment of the first sign of symptoms play a great role in dealing with a complication. The management of all medical emergencies includes four basic actions: Position, Airway, Breathing and Circulation. The aim of this study is the recognition, diagnosis and management of possible medical emergencies that may occur during dental treatment, as well as the suggestion of the basic emergency equipment and drugs necessary for treating such situations.

Key words: medical emergency, first aid, fainting, asthma, seizure, hypoglycemia

Odontostomatological Progress 2018, 72 (1): 42-59

1. DDS, MS
2. DDS, B.Pharm, MS, Dr.Dent

Department of Periodontology, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens,
2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Επείγουσες ιατρικές καταστάσεις στο Οδοντιατρείο. Αναγνώριση-διάγνωση και αντιμετώπιση

Α. Κοτσάνη¹, Π. Κορομάντζος²

Το ιατρικό επείγον περιγράφεται σαν μια κατάσταση απειλητική για τη ζωή ενός ασθενούς, η οποία χρήζει άμεσας αναγνώρισης, διάγνωσης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης. Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι ηλικιωμένοι ασθενείς αλλά και ασθενείς με συστηματικά νοσήματα έχουν ανάγκη οδοντιατρικής φροντίδας, επομένως αυξάνεται αντίστοιχα και η πιθανότητα εμφάνισης κάποιας επιπλοκής κατά τη διάρκεια μιας οδοντιατρικής πράξης. Τόσο ο κλινικός όσο και το προσωπικό του ιατρείου οφείλουν να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι και εκπαιδευμένοι ώστε να προλαμβάνουν αλλά και να αντιμετωπίζουν επείγοντα περιστατικά όπως η λιποθυμία, η ασθματική κρίση, η στηθάγχη, το αναφυλακτικό shock, η επιληπτική κρίση, το υπογλυκαιμικό επεισόδιο, και άλλα. Καθοριστικής σημασίας είναι η λήψη ενός πλήρους ιατρικού και οδοντιατρικού ιστορικού ώστε να μπορεί ο κλινικός να εκτιμήσει πιθανούς παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση επειγουσών καταστάσεων. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την αρχική επαφή του θεράποντος με τον ασθενή λαμβάνονται υπόψη ώστε να αξιολογηθούν πιθανοί παράγοντες επικινδυνότητας και να καθοριστεί ένα σωστό σχέδιο θεραπείας χωρίς επιπλοκές. Σε κάθε περίπτωση, όμως, τόσο ο οδοντίατρος όσο και το υπόλοιπο προσωπικό του ιατρείου οφείλουν να είναι εκπαιδευμένοι και προετοιμασμένοι για την αντιμετώπιση επειγουσών καταστάσεων. Επιπλέον, ένα σύγχρονο οδοντιατρείο είναι απαραίτητο να είναι εφοδιασμένο με τον κατάλληλο ιατρικό εξοπλισμό και τα φαρμακευτικά σκευάσματα που χρειάζονται για την αντιμετώπιση του ιατρικού επείγοντος. Ενδεικτικά, όσον αφορά στον εξοπλισμό, αναφέρονται η φιάλη οξυγόνου, ο σάκος Ambu, στηθοσκοπιο και πιεσόμετρο, ενώ, όσον αφορά στα φαρμακευτικά σκευάσματα, αναφέρονται η ασπιρίνη, η επινεφρίνη, η υδροκορτιζόνη και η γλυκόζη. Επιπλέον, σπουδαίο ρόλο στον χειρισμό μιας επιπλοκής παίζει η έγκαιρη διάγνωση με την αναγνώριση και αξιολόγηση των αρχικών συμπτωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη μια βασική αρχή που διέπει κάθε επείγουσα κατάσταση: αποτροπή ή αντιμετώπιση ανεπαρκούς οξυγόνωσης του εγκεφάλου ή της καρδιάς. Όλες οι επείγουσες καταστάσεις αρχικά αντιμετωπίζονται με τέσσερις βασικές ενέργειες: την τοποθέτηση του ασθενούς στη σωστή θέση (Position), την απρόσκοπτη λειτουργία της αεροφόρου οδού (Airway), τη σωστή λειτουργία της αναπνοής (Breathing) και τον έλεγχο του κυκλοφορικού συστήματος (Circulation). Στόχος είναι η αντιμετώπιση και η φροντίδα του ασθενούς μέχρι την πλήρη ανάρρωσή του ή μέχρι να καταφτάσει ιατρική υποστήριξη. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η αναγνώριση, διάγνωση και αντιμετώπιση των πιθανών επειγουσών καταστάσεων που μπορεί να συμβούν κατά τη διάρκεια ακόμα και της πιο απλής οδοντιατρικής πράξης, καθώς και η αναφορά του απαραίτητου εξοπλισμού και των φαρμακευτικών σκευασμάτων για τον χειρισμό τέτοιων καταστάσεων.

Λέξεις ευρετηρίου: ιατρικό επείγον, πρώτες βοήθειες, λιποθυμία, άσθμα, επιληψία, υπογλυκαιμία

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2018, 72 (1): 42-59

1. Περιοδοντολόγος
2. Περιοδοντολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου ΕΚΠΑ

Κλινική Περιοδοντολογίας, Οδοντιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδή, 115 27 Αθήνα